

Tweetaligheid is voor kinderen een cadeau

Veel makkelijker dan volwassenen leren jonge kinderen een vreemde taal. Op het tweetalige kinderdagverblijf van Hestia Kinderopvang in Amstelveen weten ze daar alles van. KIDDO nam er een kijkje. 'Hier geldt: één leidster, één taal.'

'Good morning!' Pedagoog Lana Kristine Flores-Jelenjev begroet een vader en zijn zontje die binnenkomen. De peuter huilt. 'Karan, what happened to you?' Lana zakt door haar knieën en geeft het ventje een aai over zijn wangen. 'Mummy!' huilt hij. 'Come on, I'll take you,' zegt Lana. Wie niet beter weet, waant zich buiten Nederland. De peuter en zijn vader hebben een Engelse tongval en ook Lana spreekt het Engels vloeiend. Volgens de verjaardagskalender op de peutergroep is het nu May en de hoek waar kinderen kunnen puzzelen heet Math Center. Maar er klinkt ook Nederlands op het kinderdagverblijf van Hestia Kinderopvang in Amstelveen. 'Bergbeklimmer!' moedigt een leidster op de babygroep een jongetje aan, dat over haar collega klimt die op de grond ligt. 'Goed zo!'

Gemeenschap van expats

De twee groepen op het kinderdagverblijf hebben elk zo'n twaalf kinderen. Van sommigen hebben de ouders een gemengd huwelijk: een van hen heeft Engels als moedertaal. Maar de meeste baby's en peuters zijn hier omdat hun ouders als expats in de regio Amsterdam werken. Expats zijn werknemers van buitenlandse bedrijven die voor een paar jaar op een vestiging in Nederland werken. De gezinnen komen uit onder meer India, Spanje, Portugal en Denemarken. Ze wonen in Amstelveen omdat daar een gemeenschap van expats is. Dat was dan ook de belangrijkste reden om juist in Amstelveen een tweetalig kinderdagverblijf te beginnen, vertelt directeur Ileen Purperhart. 'Vanuit de internationale school kwam de vraag om samenwerking. Kinderen die op een tweetalig kinderdagverblijf zijn ►

geweest hebben kennis van het Engels als ze naar de internationale school gaan, ook als dat straks in een ander land is. Blijven ze in Nederland, dan beheersen ze ook het Nederlands.' Maar ook vanuit een eerdere ervaring met tweetaligheid was Ileen meteen enthousiast om twee talen aan baby's en peuters te gaan aanbieden. 'Op een vestiging in Amsterdam experimenteerden we er al een tijdje mee. Dat was heel spontaan begonnen. Een van de leidsters is van Franse afkomst. Ze had destijds haar eigen kind op de groep, met wie ze wel eens Frans sprak.' En dat riep vragen op bij de andere kinderen.

Bonjour en au revoir

'Spontaan vroegen ze hoe andere woorden in het Frans klonken. Ze leerden *bonjour* en *au revoir*. Binnen de kortste keren riepen ze *bonjour* als iemand de groep binnenkwam.'

Die natuurlijke nieuwsgierigheid van kinderen naar taal zette Ileen en haar collega's aan het denken. 'Als ze er zo spontaan mee omgaan, laten we daar dan op inspelen, zeiden we. Een tijdlang praatte de Franse leidster op vaste momenten, zoals onder het eten, alleen Frans met de kinderen. Die kenden al snel nog veel meer Franse woorden.'

Op het Amstelveense kinderdagverblijf krijgen de kinderen geen taallessjes, ook hier leren ze de talen spontaan doordat er Engels en Nederlands met ze wordt gepraat. Op elke groep staat een Nederlandstalige en een Engelstalige leidster. De Nederlandse spreekt alleen Nederlands met de kinderen, de andere alleen

Engels. En dat is niet voor niets, legt Ileen uit. 'Als je de literatuur over tweetalige opvoeding erop naslaat, dan is de aanbeveling: één ouder, één taal. Hier geldt dus: één leidster, één taal.'

Om te voorkomen dat de kinderen een gebrekkige uitspraak overnemen, moeten de leidsters native speaker zijn. Ze moeten de taal van kinds af aan spreken of kunnen aantonen dat ze die op een gelijkwaardig niveau beheersen.

Verwarrend is het voor kinderen helemaal niet als ze in verschillende talen worden aangesproken, zoals sommige ouders nog wel eens denken. 'De baby- en peuterleeftijd is een kritische periode voor kinderen om een taal te leren. Anders dan volwassenen kunnen ze gemakkelijk meerdere talen aanleren, nog voordat ze naar de basisschool gaan', vertelt Lana, die zelf van de Filippijnen komt waar Engels de tweede taal is.

'En kinderen switchen heel makkelijk van de ene naar de andere taal. Een mooi voorbeeld is dat van de tweejarige peuter die om een koekje vroeg. "No, we just had one, remember?" zei de Engelstalige leidster. Waarop het jongetje naar haar Nederlandse collega liep, moeiteloos overschakelde op het Nederlands en vroeg: "Koekje?"'

Alleen Hindi

'Kinderen leren zo snel en zo gemakkelijk een andere taal, dat ik daar soms wel jaloers op ben', zegt Ileen. 'Zie je dat jongetje daar?' Ze wijst naar een Indiase peuter. 'Toen hij hier drie maanden geleden kwam, sprak hij alleen Hindi, de taal die in

India wordt gesproken. Tot hij een paar weken geleden ineens een Nederlandse volzin uitsprak. "Ik ga een boekje lezen", zei hij. We stonden paf!

Ook taalwetenschapper Ivana Brasileiro van de Universiteit van Utrecht vertelt dat jonge kinderen een taal makkelijk verwerven. 'Hoe eerder je start, hoe beter.' Bovendien heeft tweetaligheid cognitieve voordelen. 'Van mensen die tweetalig zijn opgevoed, is aangetoond dat ze hun flexibele en creatieve denken te danken hebben aan die tweetaligheid. Hun hersenen zijn gewend over te schakelen.'

Schadelijk is tweetaligheid dus helemaal niet voor een kind. Sterker nog: 'Het is een cadeautje dat je een kind kunt geven,' zegt taalwetenschapper Manuela Pinto, een collega van Ivana. Toch wordt tweetaligheid nog maar al te vaak als een probleem gezien. 'Ik hoor regelmatig dat het op consultatiebureaus of scholen zelfs wordt afgekeurd als sommige kinderen naast het Nederlands ook de moedertaal van hun ouders spreken. Tweetaligheid zou de oorzaak zijn van heel wat problemen.'

Slechte naam

De oorzaak van die slechte naam komt volgens Manuela door eerdere studies naar tweetaligheid. Zo zou onderzoek uit de jaren zestig uitwijzen dat tweetaligen dommer zijn dan eentaligen. Later zijn die studies verworpen, omdat de manier van onderzoeken niet klopte. Bij mensen met een tweede taal werd alleen de kennis van die tweede taal getest.

'Het slechte imago rond tweetaligheid is echter altijd blijven hangen. Dat tweetaligheid nu nog vaak bij groepen migranten uit armere sociale milieus voorkomt, wordt als een bevestiging gezien dat het is slecht is voor het IQ en de taalontwikkeling.'

Ten onrechte, vindt ook Ileen. 'Natuurlijk moet je de taal van het land waar je woont kunnen spreken. Anders red je het niet in de maatschappij. Maar het is niet de schuld van tweetaligheid dat mensen soms gebrekkig Nederlands praten. Het taalarme milieu waarin ze opgroeien, dáár ligt het aan.'

Dat er nu tweetalige kinderdagverblijven zijn, vindt Manuela een goed teken. 'Dat betekent dat men er in Nederland aan toe is om tweetaligheid te gaan accepteren.' Als het aan haar ligt komen er in de toekomst ook kinderdagverblijven voor andere groepen migranten. Bijvoorbeeld kinderdagverblijven waar Marokkaans en Nederlands wordt gesproken.

Ook Ileen lijkt dat een goed idee. 'Als een kind in een rijke taalomgeving opgroeit, waar hij veel wordt voorgelezen, er veel met hem wordt gepraat en liedjes met hem worden gezongen, verwerft hij een taal gemakkelijk en is een tweede taal alleen maar een voordeel.'

Want met een taal geef je een kind nog iets anders mee, aldus Ileen. 'Een kind dat twee talen spreekt, leert van jongs af aan de dingen van meerdere kanten te bekijken. Hij is gewend om over culturele barrières heen te kijken en ervaart de voordelen daarvan. Dat is uiteindelijk het grotere doel van tweetaligheid: begrip kweken. Tweetaligheid gun ik daarom ieder kind.'

Karan, het Indiase jongetje dat Lana op schoot heeft genomen, is gestopt met huilen. 'Do you want to play?' Hij knikt. Een andere leidster wenkt hem. 'Kom maar gezellig bij ons.' ◀

*'Het is niet de schuld
van tweetaligheid
dat mensen
soms gebrekkig
Nederlands praten.
Het taalarme milieu
waarin ze opgroeien,
dáár ligt het aan!'*

